

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Marmberner

DAGNY

TIDNING FÖR
SVENSKA
KVINNORÖRELSEN

UTGIFVEN GENOM FREDRIKA-BREMER-FÖRBUNDET AF FÖRENINGEN DAGNY

N:r 19.

Stockholm den 8 Maj 1913

6:e årg.

<p>Prenumerationspris: 1/4 år... kr. 4: 50 1/2 år... kr. 2: 50 3/4 " 3: 50 1 " 1: 25 Lösnummer 10 öre. Prenumeration sker såväl i landsorten som i Stockholm å närmaste postanstalt eller bokhandel.</p>	<p>Redaktion: Klarabergsgatan 48, två tr. Telefoner: Allm. 63 53. Riks- 122 85. Utgifningstid hvarje torsdag.</p>	<p>Redaktör o. ansvarig utgivare: ELLEN KLEMAN. Mottagningstid: kl. 11-12. Sthlm 1913, F. Englunds Boktr.</p>	<p>Expedition och Annonskontor: Klarabergsgatan 48, två tr. Post- och telegrafadress: DAGNY, Stockholm.</p>	<p>Annonspris: 15 öre per mm. Enkel spaltbredd 50 mm. Marginalannons under texten 15 mm:s höjd per gång 10: - Rabatt: 5 ggr 5 %, 10 ggr 10 %, 20 ggr 20 %, 50 ggr 25 %. Annons bör vara inlämnad senast måndag f. m.</p>
--	---	--	--	---

Booker Washington.

Nutidens största pedagog.

I.

I Alabama, i hjärtat af sydstaternas "svarta bälte", där negerbefolkningens antal är tre gånger så stort som den hvitas, ligger den världsberömda negerhögskolan Tuskegee. Omgifna af trädgårdar och inbäddade i mycket grönt ligga dess bortåt 100 större och mindre byggnader. Det är en hel liten värld för sig själf och en ljushärd, icke blott för det svarta bältet utan för den svarta rasen i allmänhet. Ja, äfven för sydstaternas hvita befolkning ha de uppfostringstankar, som därifrån utgått, visat sig som revolterande och reformerande.

Högskolan tillsammans med därtill hörande elementarskola besökes årligen af bortåt 2,000 manliga och kvinnliga elever, som bo på stället. De erhålla såväl uppfostran som undervisning och utbildning till sitt blifvande lefnadskall. Många komma från länder långt utom unionens gränser, till och med från det svartaste Afrika.*

Denna jätteinstitution har grundats och burits fram af en mans snille och energi, som, själf född under slafoket, med en kraftutveckling öfver det vanliga mänskliga måttet förmått höja sig själf och draga sitt folk med sig. Genom sitt lifswerk i Tuskegee har Booker Washington icke blott blifvit ne-

* Äfven indianer och kineser besöka skolan.

gerrasens främste märkesman i vår tid utan också visat sig som nutidens första folkuppfostrare, hvars idéer gripa så djupt i det allmänt mänskliga, att de blifva normgivande också för andra raser. Hans lif är som en hjältedikt om den rena och osjälfviska viljans makt att lyfta berg.

Booker Washington föddes i slutet på 1850-talet i staten Virginia. Belysande för tillståndet i slafstaterna är, att han hvarken känner sin födelse dag eller det precisa födelseåret, lika litet som han vet sin fars namn eller har reda på sin mors släkt. En slaf hade inga familjetraditioner. Hans mor var slafvinna åt en rik plantageägare, och gossen blef följaktligen dennes egendom. Knappt kunde han gå, förrän han fick börja göra nytta. Mycket tidigt vaknade hos honom en längtan efter något högre, hvilken tog formen af en allt annat behärskande önskan att få lära sig läsa. Men detta var för slafvarna en på det strängaste förbjuden frukt. Ibland fick gossen bära böckerna åt sin lilla härskarinna på hennes väg till skolan, men längre än till dörren fick han ej komma. Att komma inom den, tyckte han, måtte vara ungefär som att komma i paradiset.

Det stora borgarkriget följdes af slafvarna med intensivt intresse, och trots herrarnas ansträngningar

att hålla dem i okunnighet om händelsernas gång voro de i allmänhet väl underrättade. En morgon i gryningen väcktes Booker af sin mor, som knäböjde vid hans läger på jordgolvet. Hon utgöt sitt hjärta i en brinnande bön om Lincolns och hans härars seger, så att de alla kunde få friheten. Väl förstod gossen ej hvad frihet var, men denna bön i morgongryningen gjorde dock ett outplånligt intryck på hans sinne.

Åt sin mor, denna fattiga, djupt okunniga slafkvinna, har Washington i sina skrifter rest ett äreminne. "Om jag i mitt lif förmått uträtta något, som förtjänar uppmärksamhet", skriver han i *Up from slavery*, "så är jag viss om att gåfvan därtill är ett arf från min mor". "Så okunnig hon var", säger han på ett annat ställe, "hade hon ett godt, skarpt och sundt förstånd, som satte henne i stånd att reda sig i hvarje belägenhet." I gossens kamp för att skaffa sig kunskaper, sedan väl frihetens dag randats, stod hon energiskt vid hans sida gentemot styffadern. Trots sin stora fattigdom lyckades hon skaffa honom en abc-bok. Sedan dagsverket vid saltugnen eller i kolgrufvan, hvilket ofta började klockan 4 på morgonen, var slut, fördjupade sig Booker i dess stafvelsetabeller och lärde sig själf att läsa. Då och då lyckades han också få någon hjälp därtill.

En dag kom Booker tillfälligtvis att i grufvan åhöra ett samtal mellan två negrer. Han fick då höra, att i Hampton, i östra Virginien, skulle finnas ett skolpensionat för negrer, där medellösa och välbegåfvade elever fingo ge arbete som ersättning för omkostnaderna. I samma nu var gossens beslut fattadt. Kosta hvad det ville, han måste komma in på den skolan. Han blef som bergtagen af denna tanke, som också understöddes af hans mor; men ännu skulle det gå ett par år, innan han kunde utföra den, då hans arbetsförtjänst ej kunde undvaras i hemmet.

Det smutsiga, ohyggliga arbetet i kolgrufvan lämnade han emellertid och tog tjänst hos ägaren till saltverket. Dennes fru var för sin noggrannhet känd som en skräck för sina tjänare, hvarför ingen kunde förmås att stanna där mer än några veckor. Men hos henne kom gossen just i den hälsosamma skola han allra bäst behöfde och fick grundligt lära sig all hyfsnings grundval, ordning och renlighet. Om aftonen fick han också besöka skolan. Den stränga fru Kuffners lärdomar blefvo för hans lifsverk af grundläggande betydelse, hvarför han räknar henne som en af sina bästa välgörare.

År 1872, efter ett och ett halft års tjänst på detta ställe, hade han ändtligen lyckats samla några slantar för eget behof, och nu kunde ingenting längre hålla gossen tillbaka. Han var då 13 eller 14 år. Utan en aning om vägens längd eller resekostnaden begaf han sig i väg med diligensen — järnbana fanns ej ännu. Långt hade han dock ej kommit på den

500 engelska mil långa vägsträckan, innan den tunna pungen var nästan tömd. Ville han komma fram till Hampton, måste han fortsätta till fots. Vägen gick öfver Alleghanybergen och steg högt till fjälls. Det var kallt att tillbringa natten under bar himmel, men för negergossen fanns ingen annan råd. Ingen ville ta emot den färgade. Icke heller hade han något att betala logi med. Tanken på målet höll honom dock uppe under de svåraste försakelser, ända tills han nådde Richmond; men då var han så nedbruten af hunger och strapatser, att han gärna, som han öppet bekänner, hade offrat sin sköna framtidsdröm för ett enda ben af de stekta kycklingar, som vinkade så förförande i butiksfönstren.

Till all lycka för honom själf, såväl som för negerrasens framtid i Amerika, fanns det ingen frestare till hands att sätta honom på ett så hårdt prof. Ända till följande dag, då det lyckades honom att få något lossningsarbete i hamnen, fick han strida med sina upproriska inälfvor.

Efter några dagars arbete bröt han upp för det sista stycket af vandringen. Inga ord kunna beskriva hans glädje, när han slutligen var vid målet och den röda skolbyggnaden i Hampton ändtligen reste sig framför honom. Nu stod han vid själfva paradiset's port.

Men ännu var negergossen icke intagen där. Att det skulle möta svårigheter hade han alls icke tänkt på.

Ingen kan förtänka föreståndarinnan, att hon i den illa medfarna, uthungrade gossen icke såg något af den gloria, som längre fram skulle komma att omstråla honom och kasta sin återglans öfver Hampton-skolan, utan närmast tog honom för en vagabond. Hon avisade honom väl ej, men hon betänkte sig i några timmar, och under tiden såg Booker flera andra negergessar, mera lyckliga än han själf, komma in. Slutligen beslöt hon att sätta honom på prof och befallde honom göra ren föreläsningssalen.

Booker var utom sig af glädje, ty det visste han, att tack vare den stränga fru Kuffner förstod han den konsten i botten. Med en känsla af att hans framtid berodde på utgången af detta prof sopade han salen tre gånger och dammtorkade den fyra. Nu såg föreståndarinnan, att det var allvar med hans önskan att komma in på skolan, och antog honom. Denna rengöring banade så att säga vägen för honom för hela hans studietid i Hampton. Som vederlag fick han tjänstgöra som portvakt och kunde använda all sin fritid till studier.

Utexaminerad efter tre år, genomgick Booker senare ett års kurs vid ett college i Washington, blef därefter antagen som lärare vid Hampton och kallades slutligen till Tuskegee för att grunda en neger-skola där. Detta skedde år 1881. Booker var då endast några och tjugo år, men hans lif hade varit så växlingsrikt, att han redan hade en mogen mans hela erfarenhet. I sitt inre hade han sin stora skol-

och uppfostringsplan färdig. Han hade en glödande tro på att genom denna skulle hans arma, okunniga, för friheten ännu omogna folk — det folk, som nu med slappad moral jagade efter allsköns flärd — kunna höjas till den hvita rasens jämbördiga. Men af materiella hjälpmedel ägde han intet. Den skola, hvilken en gång skulle växa sig så stor, fick börja sin tillvaro i de enkla lokaler, som stodo till buds — ett stall och ett hönshus. Men att det yttre gjorde mindre, när läraren var en Booker Washington, visade den starka tillströmningen af elever.

M. Anholm.

Norge och kvinnornas politiska rösträtt.

Stortingets konstitutionskommitté har enhälligt hemställt om allmän politisk rösträtt för kvinnor. Härmed anses frågans lyckliga utgång i stortinget gifven och de norska kvinnorna komma att stå politiskt likberättigade med männen.

Kvinnorna och hushållningssällskapen.

Fredrika-Bremer-Förbundets styrelse har, med anledning af att det blifvit bekant att hushållningssällskapens stadgar inom de närmaste åren komma att omarbetas, aflåtit en skrivelse till de sällskap, hvilkas stadgar ej tillåta kvinnor att vara medlemmar. Skrifvelsen betonar det lämpliga i att stadgarna omarbetas i syfte att gifva kvinnor tillträde.

Så skriver förbundet:

Fredrika-Bremer-Förbundet, som i enlighet med sitt program arbetar för att kvinnlig erfarenhet och arbetskraft skall få tillfälle att göra sin insats vid handläggande af allmänna angelägenheter, håller före, att hushållningssällskapens verksamhet, i hvad den berör jordbrukets binärningar såsom trädgårdsodling och husdjurskötsel och i all synnerhet det inom hemmet utförda arbetet, genom upprättande af landthushållsskolor, anordnande af skolköskurser och understödande af hemslöjdsarbetet omfattar arbetsområden, där kvinnor alltid varit verksamma och där hushållningssällskapen följaktligen för planläggande och utförande af upplysnings- och understödsarbete skulle ha fördel af att utnyttja kvinnlig erfarenhet.

På grund häraf tillåter sig Fredrika-Bremer-Förbundets styrelse vördsamt anhålla, att Edert sällskap vid en kommande revision af stadgarne ville upptaga frågan om kvinnas medlemskap till behandling och tillse att stadgarne i sin nya form få en sådan affattning, att äfven kvinnor kunna inväljas som medlemmar i hushållningssällskapen.

De landthushållningssällskap, till hvilka skrifvelsen aflåtits, äro: Älfsborgs Norra och Södra, Skaraborgs, Västernorrlands, Kronobergs och Kalmar Södra.

Föreningen Dagnys årsmöte.

Förslag om föreningens upplösning.

Tisdagen den 29 april ägde Föreningen Dagnys ordinarie möte rum å Fredrika-Bremer-Förbundets lokal i Stockholm under fru Agda Montelius' ordförandeskap. Revisions- och styrelseberättelserna upplästes och ansvarsfrihet beviljades styrelsen. Den förutvarande styrelsen, fröken Bertha Hübner, fru Gertrud Törnell, fröken Stina Quint och fru Bertha Nordenson, med fröken Sigrid Leijonhufvud och fru Lilly Hellström som suppleanter, omvaldes, och tillkännagafs, att Fredrika-Bremer-Förbundet likaledes återvalt sina representanter i styrelsen, fru Agda Montelius och dr Lydia Wahlström, med fröken Axianne Thorstenson som suppleant. Fredrika-Bremer-Förbundet hade till redaktör för tidningen återvalt fröken Ellen Kleman, som i denna egenskap kvarstår som själskrifven medlem af styrelsen. Till ekonomidirektör äfven för innevarande år utsåg mötet fröken Bertha Hübner. Till revisorer omvaldes fröknarna Anna Åbergsson och Anna Lewin och till suppleanter fröknarna Mathilda Silow och Clara Montelius.

Mötet upptog därpå till behandling det förslag, som styrelsen på grund af Föreningen Dagnys ofördelaktiga ekonomiska ställning sett sig nödsakad att framlägga i den till medlemmarna på förhand distribuerade styrelseberättelsen, nämligen, att då tidningen ej kommit till den punkt, att den kunde reda sig oberoende af ekonomisk hjälp utifrån, och då garantifonden från 1910 från och med i år upphör, föreningen skulle upplösas. Styrelsen hade visserligen genom förfrågan om fortsatt garantiteckning sökt ordna den ekonomiska frågan, men då ej det erforderliga beloppet fullteknats, hade styrelsen för sin del ej sett sig annan utväg än att föreslå Föreningen Dagnys upplösning. Samtidigt hade emellertid styrelsen, som ansåg det för kvinnorörelsen högst olyckligt om dess organ skulle helt nedläggas, för sin del föreslagit föreningen att ingå till Fredrika-Bremer-Förbundet med en anhållan om att förbundet från och med år 1914 ville öfvertaga utgifvandet af tidningen Dagny.

Intet motförslag framkom, och mötet enade sig om att, då ingen annan utväg syntes möjlig, Föreningen Dagny skulle med detta års utgång upplösas, men att man skulle anhålla om att Fredrika-Bremer-Förbundet öfvertog utgifvandet af tidningen.

Detta beslut måste nu, för att vinna giltighet, antagas på ännu ett sammanträde, hvilket då blir ett extra och torde komma att äga rum i början på hösten.

De närvarande uttalade en enhällig önskan att tidningen skulle om möjligt fortsättas under liknande form som den nuvarande.

Annonsera i DAGNY!

Striden om en professur.

Äfven i Finland, där kvinnorna dock vunnit politisk medborgarrätt, äro långt ifrån alla dörrar öppnade för dem. Världen är sig lik öfverallt! Docenten dr Alma Söderhjelm's strid om en professur vid Helsingfors universitet påminner i mycket om hvad som inträffade hos oss, när vederbörande hade att uttala sig om de grunder, efter hvilka svenska kvinnor skulle äga tillträde till fullmaktstjänster.

Utan att nu kunna ingå på detaljerna i den strid, som stått om dr Söderhjelm's professur — troligen blifva vi längre fram i tillfälle att lämna en redogörelse därför — vilja vi blott nämna, att dr Söderhjelm ansökt om rättighet att vinna dispens för sökande af professur, då enligt nu gällande statuter detta synes ha varit enda vägen för henne såsom kvinna, men att denna ansökan afslagits.

I senaste häftet af *Nutid* meddelas emellertid nu, att universitetets konsistorium nyligen anhållit, att kanslärämbetet ville hemställa om nådig landtdagsproposition beträffande kvinnas rätt att vinna befordran till lärartjänst vid universitet.

-Härom skriver märket H. W. i *Nutid*:

"Enligt den åsikt, som nu af konsistorium omfattats, bör kvinnan icke på grund af sitt körr blifva utesluten från akademisk lärarbefattning, och de hinder, som uti ifrågasvarande afseende ännu förefinnas, böra så snart som möjligt aflägnas.

För att vinna formell enhetlighet äfvensom förebygga tvifvelsmål i framtiden, anses förslaget böra omfatta alla slag af lärartjänster vid universitetet, ehuru med den inskränkning i kvinnlig ordinarie professorskompetens, att hon icke vore berättigad att deltaga i behandlingen af sådana ärenden i konsistorium, i hvilka domsrätt utöfvas. Denna inskränkning har varit beroende af de i viss mån skiljaktiga meningar, ur hvilka förslaget framgått.

I konsistorii uttalande förordas antagandet af en författning af följande innehåll:

'Kvinna kan vinna befordran till såväl ordinarie som extraordinarie lärarbefattning vid landets universitet, dock utan rätt att taga del i behandlingen af sådana enligt gällande statuter å konsistorium ankommande ärenden, i hvilka utöfvas domsrätt.'

I det man med glädje hälsar detta framsteg, sker det jämväl med förhoppningen att försiktighetsåtgärden beträffande domsrätten snart skall varda öfverflödig. Den i allmän lag uttalade grundsatsen, att domsrätt må utöfvas endast af personer af manligt kön, måste i en snar framtid blifva en orimlighet i ett land, där kvinnorna äro med om att stifta allmän lag."

Ett ytterst viktigt kongressbeslut.

Det för Förenta Staterna så ytterst betydelsefulla kongressbeslutet af den 7 april 1913 återgifves in extenso i *Woman's Journal* och ter sig sålunda:

63:dje kongressen
1:sta sessionen

Beslut 1.

I Förenta Staternas senat den 7 april 1913. Mr Chamberlain väckte följande motion, som efter tvenneläsningar aflämnades till utskottet för kvinnans politiska rösträtt.

Motion.

Angående en ändring af Förenta Staternas konstitution, med förslag om utsträckning af den politiska rösträtten till kvinnor.

Beslut: Af Förenta Staternas Senat och Representanthus samlade till Kongress (med en majoritet af $\frac{2}{3}$ i båda husen). Att följande förslag framställes till de särskilda staternas lagstiftande kårer såsom en ändring af Förenta Staternas konstitution; hvilket, när det blifvit vedertaget af tre fjärdedelar af sagda lagstiftande kårer, skall blifva en integrerande del af nämnda konstitution, nämligen:

Motion.

§ 1. Förenta Staternas medborgares rättighet att utöfva politisk rösträtt skall icke på grund af kön förmenas eller förminskas hvarken af Förenta Staterna i deras helhet eller af någon särskild stat.

§ 2. Kongressen skall hafva makt att genom lämplig lagstiftning åstadkomma effektivitet af 1:sta paragrafen.

Lagstiftning.

Uti J. H. Backmans "Supplement till Ny Lagsamling", upptagande de efter utgifvandet af 1734 års lag till och med början af 1846 utkomna författningar, kan man under 4 kap. Handelsbalken läsa följande förordning "i afseende på utöfningen af Sockerbageri- och Schweitzerbagerinäringen i Stockholm."

3:o Att hädanefter välfrejdade personer af kvinno-könet, som i anseende till försvagad helse eller andra bevekande omständigheter finnas vara i behof af något passande försörjningsmedel må efter i behörig ordning gjord anmälan, erhålla tillstånd att i Stockholm tillverka och till salu hålla tårtor, pastejer och bakelser. Kongl. Brefvet till Commerce Collegium den 1 mars 1834, N:o 24,

samt att

Handel-Collegium i Stockholm, som det enligt författningarna tillkommer att meddela tillstånd till kringbärande af vissa Mångleri-varor, må äfven kunna meddela sådant tillstånd för välfrejdade kvinnspersoner att kringbära glasarbeten å gator och allmänna platser i hufvudstaden. Kongl. Brefvet den 13 Augusti 1844, N:o 35.

Sprid DAGNY!

Arbeta för Dagny
genom att gynna dess annonsörer

Dessa båda förenämnda rättigheter, ehuru de nu förefalla otillräckliga och oväsentliga, ökade gifvetvis då betydligt kvinnornas rättighet till själförsörjning.

Så kallade "nipperhandlarskor" fanns det redan förut, men med anledning af en af dylika i hufvudstaden gjord "underdånig ansökning om ett närmare bestämmande af deras handelsfrihet" meddelade Kungl. Maj:t den förklaringen, att de "som här i Riket" (således gällde detta icke endast hufvudstaden, hvilket de föregående bestämmelserna gjorde) idkade s. k. Nipperhandel" voro berättigade att föryttra följande inom Riket tillverkade eller till införsel tillåtna och behörigen förtullade varu-artiklar, nemligen: alla slags tråd och garn, silke, fruntimmers- och barnstrumpor, fransar, band, snören, uddar, galoner, artificiella blommor, handskar, nålar, knappar, symönster, hufvudbonader för fruntimmer och barn, kragar, snörlif och snörlifspien, halsdukar, shawlar och shawletter samt allt till fruntimmers-prydnader hörande kram, såsom hals- och armband, örhängen af sten och oäkta metaller, perlor, blonder, cheniller, cantiller m. m., äfvensom hårduk, brodérduk och cattuner. Kongl. Brefvet d. 12 October och Commerce-Collegii kungörelse den 19 November 1839, N:o 35.

Hela 4 kapitlet af Handelsbalken upphäfdes sedermera genom Kungl. Förordningen af den 18 juni 1864 angående "utvidgad näringsfrihet".

Och där heter det i första paragrafen:

"Svensk man eller kvinna är — berättigad att i stad eller å landet idka handels- eller fabriksrörelse, handverk eller annan handtering."

Ellen Wester.

Fredrika-Bremer-Förbundets stipendieinstitution. Till Södermanlands länsafdelning af Allmänna stipendiefonden har genom ordföranden i Fr.-Br.-Förb:s-kretsen i Strängnäs, fru Hilda Kantzow, öfverlämnats på initiativ af kretsen inom länet insamlade 5,080 kr.

Insänd litteratur.

Hugo Gebers förlag, Stockholm: **Merete gifte sig.** Af *Maud Wilmut.*

Albert Bonniers förlag, Stockholm: **Fönsterljuset.** Novell. Af *E. Norlind.* — **Anteckningsboken.** Lustspel i tre handlingar. Af *E. Norlind.* — **Johan Fredrik Hell.** Gestalter och handlingar ur en barndom och ungdom. Af *E. Norlind.* — **De löjlige familjerna.** Roman. Af *Harald Wägner.* — **Loewenhistorier.** Af *Hjalmar Bergman.* — **112 sätt att tillaga fisk.** Sammanställda af *D. F.*

Bokförlaget Puritas, Stockholm: **Mannen, hustrun och hemmet.** Af *Charles Frederic Goss.* Bem. öfvers. med förord af professor *Frans von Schéele.* Tredje omarbetade och tillökade upplagan.

Wahlström & Widstrand, Stockholm: **Vi och våra blommor.** En bok om prydnadsväxterna inne och ute af *C. A. M. Lindman.* Häft. 11. — **Bilder ur den heliga skrift** med därtill hörande text. Utgifna under öfverinseende af *J. Norrby.* Häft. 17 o. 18. — **Allmänt musiklexikon.** Af *Norlind.* Häft. 6.

P. A. Norstedt & Söners förlag, Stockholm: **Timmertalar och torrfulur.** Vers af *Nils-Magnus Folcke.*

Ungsvenskarna och L. K. P. R.

Den sistförflutna veckan medförde en händelse, som låtit tala om sig vida mer än den var värd, men som dock kräfver ett omnämnande här såsom varande helt ny i sitt slag i vår rösträttsrörelses historia. Ungsvenska förbundet i Stockholm, en ung ungdomsutgrening af unghögern, hade som bekant haft den kanske något oförtjänta hedern att som svar på en tillkännagifven afsikt att agitera emot namninsamlingen på opinionslistorna för K. P. R. blifva inbjudet till ett diskussionsmöte af L. K. P. R:s verkställande utskott i Stockholm. Ungsvenskarna föredrogo emellertid att icke diskutera saken med dem det närmast rörde, afslogo inbjudningen och — annonserade ett eget protestmöte till samma dag och stund som det af L. K. P. R. tidigare utlysta. En hel dag i förväg kungjordes ungsvenskarnas möte i tidningarna för allmänheten! Man fann tydligen detta tillräckligt, då man en vecka i förväg hade i allmänna ordalag talat om att ett offentligt möte skulle komma att anordnas, till hvilket motståndarinnorna "för begärd förståelses vinnande" hänvisades. Och när man nu visste att samma "motståndarinnor" just den dagen voro engagerade på annat håll, så fanns ju intet skäl för att fjäska åstad med att annonsera mötet!

Och så kom den stora händelsen, ungsvenskarnas möte, med tvenne importerade Göteborgstalare, af hvilka den ene i sitt korta anförande anhöll om att någon skulle ge landet män — bristen kändes också starkt för tillfället — och den andra i ett långt anförande talade om antirösträttsrörelsen i England. Det var hurarop och applåder, icke minst från det antal skolflickor, som syntes uppbådadt för tillfället och som gladeligen klappade bifall till de många hänfulla angreppen på kvinnans förmåga och duglighet utanför det henne af ålder tillmätta "naturliga" verksamhetsområdet, dit dock, numera, — det måste erkännas — kommunal verksamhet tyckes räknas. Till och med ungsvenskarna ha nämligen upptäckt att det kan kvinnan duga till. Men de veta också, att precis där går gränsen för hennes begåfning för arbete i samhällets tjänst.

Så kom man till resolutionen, som skulle föreläggas mötet, protesten mot K. P. R. Den blef icke enhälligt antagen, det ropades nej, både högt och ihållande, och det ropades på votering. Och ungsvenskarna skrånade ja, och den person, som ansågs vara ordförande för aftonen, märkte ej — eller var det att han låtsades ej märka — nejropen och ropen på votering, klubban föll som om resolutionen utan vidare antagits.

Nu inträffade, att under den allmänna oredan, som "ordföranden" ej bekymrade sig om, en af mötesdeltagarna, fröken Anna Åbergsson, sökte att med några ord tacka Ungsvenska förbundet för den stora tjänst det gjort rösträttsrörelsen genom att utlysa och handha ett möte på sätt som skett, och att redaktör von Koch

FIL. D:R P. HÅKANSSONS
SALUBRIN

användes af alla, som lärt känna det —
— såsom det bästa medel

värk och inflammationer till följd af yttre skador, sår bölder, tandvärk, rosen, åderbräck, hemorrojder, snufva, hosta och halssjukdomar m. m.

mot **Det förnämsta toalettmiddel och det pålitligaste hårmedel.**

Salubrin tillhandahålles i Parfym-, Speceri- och Färgaffärer. Partifilager hos Geijer & Co, Stockholm.

framträdde och protesterade mot öfverträdandet af allt hvad parlamentariska former heter vid detta möte, men att båda blefvo nedtystade och öfverröstade, fröken Åbergsson på ett något hotfullt sätt af de unga männen, redaktör von Koch af att mässingsorkestern befalldes spela upp. Tonerna af "Du gamla, du fria" dränkte till slut ett påbörjad meningutbyte mellan en ung man på läktaren och en nere i salen, den förre liksom hr von Koch protesterande mot det sätt, hvarpå mötet aflöpt.

Så var det mötet slut, men striden pågår ännu i dagspressen. Till sin förvåning erfar man, att ungsvenskarna finna sig förfördelade öfver att andra än meningsfränder vågat infinna sig. Hur var det, var ej mötet offentligt? Och hade ej herrar ungsvenskar själfva hänvisat sina motståndarinnor att komma dit, "till förståelses vinnande"? Äfven mycket unga svenskar hade väl kunnat tänka sig, att "motståndarinnorna" ej skulle förstå sig på resolutionen, att de ej skulle ropa ja till den. Hvad är det som är så öfverraskande? Att 150 biljetter lära inköpts från ett håll? Nåväl! Man följde endast hänvisningen att infinna sig för att söka förstå hvad meningen var. Ungsvenskarna ha ju för öfrigt fått veta, att man från "ledande rösträttshåll" ej haft att göra med denna sak. En upplysning som, synes det oss, ej bör uppfattas som någon sorts ursäkt för det skedda. Kvinnorna hade full rätt att tillförsäkra sig platser vid ett offentligt möte, som berörde deras intressen och till hvilket de blifvit uppmanade att infinna sig. När nu en gång så var, att detta möte kommit att hållas.

* * *

L. K. P. R:s möte på Grand Hôtel samma kväll, den 29 april, var från början till slut prägladt af värdighet och ordning. Som inga ungsvenskar, trots inbjudningen, infunnit sig, blef det ingen egentlig diskussion, men talarinnorna, dr Lydia Wahlström och dr Gulli Petrini, utvecklade med känd logisk skärpa och slående kvicka argument det berättigade i kvinnornas kraf på politiska rättigheter och bemötte de motargument, som framförts i riksdagen.

En mindre replik gjordes af hr Millqvist, som ansåg att kvinnornas kraf borde begränsas till fordran på rösträtt endast för kommunalt skattskyldiga kvinnor.

Mötet slutade med att enhälligt antaga nedanstående resolution:

Män och kvinnor, samlade till offentligt möte i Stockholm den 29 april 1913, uttala sin anslutning till kvinnornas kraf på politiska rättigheter, hvilket kraf för närvarande bäst främjas genom ett kraftigt understödjande af den af L. K. P. R. igångsatta opinionsyttringen för politisk rösträtt och valbarhet för Sveriges kvinnor.

Elpis.

Annonsera i Dagny!

Fredrika-Bremer-Förbundets stipendier.

Från Fredrika Bremer-Förbundets allmänna stipendiefond ha årets stipendier utdelats på följande sätt: 325 kr. till Ellen Stenberg för sjukvårdskurs vid Sophiahemmet (Norbottens stipendium); 260 kr. till Agda Wikström för kurs vid Rimforsa landthushållningsskola (Västertottens stipendium); 200 kr. till Julia Gustafsson för kurs vid skolköksseminarium (Jämtlands stipendium); 200 kr. till Edit Svensson för sjukvårdskurs vid Röda korset och 200 kr. till Elsa Höök för genomgående af fullständig sjukvårdskurs (Värmlands stipendium); 200 kr. till Olga Berglund för kurs vid Rimforsa landthushållningsskola (Västernorrlands stipendium); 200 kr. till fil. stud. Ebba Johansson för studier vid universitet (Västmanlands stipendium); 250 kr. till Gulli Bergqvist för kurs vid Högre lärarinneseminarier vid Stiftelsen Kjellbergsska skolan och 250 kr. till Stina Andersson för yrkeslärarinnekurs i klänningssöm vid M. Nordenfelts högre handarbetslärarinneseminarium (Göteborgs och Bohus stipendium); 260 kr. till studeranden Eva Emanuelsson för kurs vid folkskoleseminarium och 260 kr. till studeranden Judith Löfgren för kurs vid folkskoleseminarium (Skaraborgs stipendium); 200 kr. till Olga Fransen för sjukvårdskurs vid Sophiahemmet (Östergötlands stipendium); 300 kr. till Signe Asplund för kurs vid Kungl. högre seminarium (Södermanlands stipendium); 225 kr. till Edith Rundqvist för utbildning till lärarinna i klädes- och linnesömnad (Gottlands stipendium); 225 kr. till Hulda Petersson för sjukvårdskurs vid Sahlgrenska sjukhuset (Blekinge stipendium); 200 kr. till Elvira Areschoug för kurs vid folkskoleseminarium (Kristianstads stipendium); 800 kronor till med. kand. Helga Grönvall för medicinska studier (Malmöhus stipendium); 260 kr. till Signe Lidbeck för kurs vid Tekniska skolan i Stockholm (Kopparbergs stipendium); 200 kr. till Hilma Borén för kurs vid folkskoleseminarium (Uppsala stipendium); 200 kr. till Maria Kellner för kurs vid folkskoleseminarium (Jönköpings stipendium); 200 kr. till Ester Eriksson för kurs vid Stiftelsen Kjellbergsska skolans högre lärarinneseminarium (Älfsborgs stipendium); 325 kr. till Sophie Granell för fortsatt utbildning i sinnessjukvård (Stockholms läns stipendium); 400 kr. till Marit Rieck-Müller för kurs vid Kungl. högre lärarinneseminarium (Stockholms stads stipendium); 250 kr. till Hildur Stenvall för kurs vid privat högre lärarinneseminarium i Stockholm (Kronobergs läns stipendium) och 400 kr. till Ingegärd Rosén för seminariekurs (fritt stipendium). Från donationsfonder ha utdelats två stipendier nämligen från Johanna Kempes fond 500 kr. till med. kand. Wenny Jansson och 400 kr. till med. kand. Hilma Nilsson.

Föreningsmeddelande.

Svenska kvinnornas nationalförbunds styrelse sammanträdde till årsmöte i Stockholm fredagen den 25 april. Till medlemmar i centralkommittén för de följande två åren omvaldes: till ordförande fru E. Upmark, till vice ordförande fröken M. Cederschiöld och friherrinnan A. Rappe, till protokollförande sekreterare fil. d:r A. Skoglund, till korresponderande sekreterare fröken E. Terseus, till sekreterarsuppleant fröken E. von Platen. Till skattnästare efter professorskan L. Klason, som undanbedt sig återval, nyvaldes friherrinnan E. Frölich och

till sekreterarsuppleant efter fil. kand. E. Cederblom, som ej heller önskade kvarstå, d:r H. Malmström. Till revisorer nyvaldes fru C. Elliot och fru E. Wretman då fröken E. Whitlock och professorskan W. Rossander undanbedt sig återval. Till revisorssuppleant omvaldes fru M. Ekelöf.

Ordföranden redogjorde för arbetsplan och ämnen för föredrag vid internationella kvinnoförbundets exekutivmöte, som kommer att äga rum den 20-27 maj i Haag. Vidare meddelades att inbjudan inkommit till Svenska kvinnliga nationalförbundet att deltaga i den internationella kongress som franska kvinnornas nationalförbund anordnar den 2-7 juni i Paris, och att inbjudan kommit att sända en fraternal delegate till internationella rösträttskonferensen i Budapest samt lämnades redogörelse för verksamheten inom två af de föreningar, som tillhöra Svenska kvinnliga nationalförbundet. D:r H. Malmström gaf en intressant framställning af G. C. I:s verksamhet. Fröken E. Kindvall redogjorde för det energiska arbete Moderata kvinnoförbundet utfört under sitt första arbetsår.

Efter förhandlingarnas slut sjöng en kör en af fröken Adèle Cederschiöld komponerad sång, förslag till en internationell hymn. Den vackra sången skall framföras vid exekutivmötet i Haag.

Frågor och svar.

Hvar kan man prenumerera på Dagny?

I landets alla postanstalter och boklädor kan man beställa huru många ex. som helst.

Skall man alltid prenumerera å dessa ställen?

Ja, ifall man önskar endast 1, 2, 3 eller 4 ex. skall man alltid göra det.

Hvad kostar Dagny i postanstalter och boklädor?

Dagnys postprenumerations- och boklädpris är kr. 4:50 för $\frac{1}{4}$, 2:50 för $\frac{1}{2}$, och 1:25 för $\frac{1}{4}$ år.

Hvilka villkor erhålla prenumerantsamlare å Dagny?

Den, som samlar minst 5 prenumeranter, erhåller en provision af kr. 1:— för hvarje helårs-, 50 öre för hvarje halfårs- och 20 öre för hvarje kvartalsprenumerant.

Huru skall man förfara för denna provisions erhållande?

Sedan man samlat *minst* 5 prenumeranter, går man tillväga på ett af följande sätt:

- 1) **Antingen:** Genom insändandet af prenumerationsafgiften med afdrag af provisionen beställer man det behöfliga antalet ex. (hur många som helst, men *alltid minst 5*) direkt från Dagnys exp., Stockholm, som under samlarens adress i ett och samma paket sänder *alla* beställda ex. Samlaren har då att ombesörja utdelningen till de samlade prenumeranterna.
- 2) **Eller:** Man prenumererar å närmaste postkontor (*ej* annorstädes) för de samlade prenumeranterna, detta under hvars och ens adress, begär kvitto å samtliga erlagda afgifter, tillställer oss detta kvitto, då vi omgående pr postanvisning sända samlaren den stadgade provisionen.

Hvar, och till hvilket pris kan man nummervis lösa Dagny?

I Stockholms tidningskontor och cigarraffärer samt hos Dagnys kommissionärer i landsorten. Pris 10 öre pr nummer.

Alla skrivelser rörande expeditionen adresseras:

**DAGNYS EXPEDITION,
STOCKHOLM.**

PLATSSÖKANDE.

(Platssökande få sina annonser införda i Dagny för halfva priset eller $7\frac{1}{2}$ öre pr mm.)

Lärrarinna

realstudent med afgångsex. från 2-åriga kursen vid Priv. Högre Lär.-Sem. i Sthlm och särdeles goda tjänstebetyg fr. skola och familj önskar plats till höst i hem eller skola, helst Sthlm eller närh. Svar till "28 år", Fittja, p. r.

En tyska,

21 år, som har gått igenom Kindergarten och är musikalisk, önskar plats i svensk familj, där barn finnas. Helst i Stockholm till 15 maj eller 1 juni. Svar till "G. R. 16", Lübeck, Tyskland, hauptpostlagernd.

Kvinnlig

Gymnastikdirektör

önskar plats i fin familj för ett par sommarmånader. Resvan o. språkkunnig. Svar till "Gymnastik", Sv. Dagbl. annonsbyrå.

Flicka

med realskoleexamen och som genomgått fullst. högre handelsskola önskar plats i bank eller på kontor. Svar till "Energisk", Allmänna Tidningskontoret, Gust. Ad. torg.

Ung svensk-finska

talande både engelska o. tyska och genomgått 8-klassigt elementarläroverk önskar plats som guvernant i godt hem, vore äfven villig hjälpa till i hushåll. Benäget svar till "Guvernant", Sv. Dagbl. exp. f. v. b.

En bildad flicka,

enkel, lugn och sansad söker plats i fin, välsituerad familj, helst på större gård. Fullt hemma i värden om ett bättre hem. Svar till "Samförstånd", Sv. Telegramb., Örebro.

Småskollärrarinna

önskar under sommarferierna komma i god landtbrukarefamilj för att lära hushåll. Villig att läsa med nybörjare. Svar till "Sommarferier", Säfte, p. r.

Ferieplats.

Studentska, fil. stud., som vistats 3 månader i Tyskland och som undervisat barn förut, önskar under sommarmånaderna plats som lärarinna el. dyl. Svar till "K. E.", Uppsala, p. r.

LEDIGA PLATSER.

En extra ordinarie lärrarinnebefattning

vid Kristianstads folkskola för flickor sökes inom den 20 maj d. år hos Folkskolestyrelsen i Kristianstad. Lön i ett för allt för 9 läsmånader 1,400 kr. Prof påfordras; resekostnad ersättes.

M. Lundborg.

Kontraktsprost.

Folkskolestyrelsens ordförande.

I Mariestad

anställas för nästa läsår (från 15 augusti) en extra lärarinna i folkskolan (lön i ett för allt 1,000 kr.) och en lärarinna i småskolan (lön 550 kronor jämte bostad och vedbrand). Ansökningshandlingar insändas till Folkskolestyrelsens ordförande före 15 juni.

En fast småskollärrarinnebefattning.

vid Jössefors bruk i Arvika landsförsamling är att söka före den 15 maj innevarande år. Lön enligt lag. Bostad in natura med vattenledning och elektriskt ljus utan afgift. Platsen tillträdes den 1 juli d. å. Adress: Skolrådet i Arvika landsförsamling, Arvika.

Ordinarie lärare- eller lärrarinnebefattningen

vid Kivsta fasta folkskola (litt. E) i Kila församling af Västmanlands län kungöres till ansökan ledig hos Kila skolråd (adr. Sala) inom sextio dagar från denna kungörelses införande första gången i Post- och Inrikes tidningar. Lön enligt lag. Frukträdgård. Skolhuset beläget i folkrik trakt. Mening är, att nytt, tidsenligt skolhus skall med första byggas, då både manlig slöjd och fortsättningskola upptagas. Barnantalet omkring 30.

Skolrådets ordförande.

Ordinarie lärare- eller lärrarinnetjänsterna

vid Ulebergs och Hunnebostrands fasta folkskolor sökas inom 60 dagar. Skolorna hafva ett centralt läge med goda ångbåtskommunikationer och daglig post. Lönen utgår med 100 kr. utöver den i lag fastställda. I Hunnebostrand skall i närmaste framtid uppföras ett nytt folkskolehus med 3 lärarebostäder, 3 lärosalar, centraluppvärmning m. m. I Uleberg är folkskolan välbyggd.

Ansökningar ställas till

Skolrådets ordförande,

Adress Tossene.

Göteborgs Kvinnliga Folkskoleseminarium.

(vid Sigrid Rudebecks skola.)

Tre-årigt. Sedan hösten 1912 särskild studentafdelning.
Prospekt på begäran.

STYRELSEN.

(Nord. A. B. 57520.)

Collan-Oljan,

världens förnämsta läderpreservativ, gör skodonen *absolut vattentäta* och *minst dubbelt varaktiga*. Finnes öfverallt å 0: 75 och 1: 25 pr flaska.

A.-B. COLLAN-OLJE-FABRIKEN, T. OLSEN, Stockholm.

Önskar Ni Eder

en symaskin, som ger en *särskildt vacker söm* vare sig Ni syr i det tunnaste siden eller de gröfsta kapp-tyger, bör ni köpa

Husqvarna Central Bobbin Symaskin,

ty dessa maskiner hafva genom sin öfverlägsna konstruktion, sin mångsidiga användning och öfriga framstående egenskaper blifvit så omtyckta, att de under de få år de varit i marknaden, trots sitt något högre pris erhållit en verkligt storartad spridning, det bästa beviset för att en vara är god. CENTRAL BOBBIN-MASKINEN tillverkas i två storlekar, en mindre för familjer och syateljörer och en större för skrädderier.

OBS.! Fördelaktiga betalningsvillkor.

Parfymmer.

Stort och rikhaltigt lager af de utsökt finaste parfymmer från de förnämsta utländska firmor, finare och enklare tvålar, kammar, borstar samt finare toalettartiklar.

A. V. Nording,

11 Biblioteksgatan 11
63 Drottninggatan 63

Vid

Fredrika-Bremer-Förbundets Landthushållningsskola för utbildande af lärarinnor, Rimforsa

börjar nu lärarinnekurs d. 1 okt. Villkor för inträde: att hafva fyllt 20 år; betyg från flickskola eller folkhögskola, eller intyg om motsvarande kunskaper. Sökande, som kunna förete intyg om praktisk duglighet och vana vid landtliga göromål eller intyg om undervisningsvana, äga företräde.

Kursen är 2-årig. Afgiften för undervisning, kost och logi utgör 600 kr. pr år. 2 frielever i varje årskurs betala ej undervisningsavgift (100 kr. pr år). Ansökan ställd till Landthushållningsskolans styrelse adr. Rimforsa, åtföljd af präst- och kunskapsbetyg i afskr., läkarbetyg enl. fastställt formulär samt öfriga intyg insändes före d. 15 juni. Vidare genom prospekt.

Föreningen för Svensk Hemslöjd

12 Biblioteksgatan 12
Stockholm

Enda försäljare af **äkta allmogearbeten**, såsom

Väfnader, Spetsar
Folkdräkter

Möbler, Järn- &
Träarbeten

Lergods m. m.

Föreningen Handarbetets Vänners väf- och syskola

15 Jan.—15 Juni.

H. kurs — med kompetensvärde —

för handarbetslärarinnor

1 Febr.—31 Maj.

Till lärarinnekursens föreläsningar äger konstintresserad ungdom tillträde som extra elever.

Prospekt och upplysningar.

5 Birjer Jarlsgatan 5, Stockholm.

För kapitalister, särskildt fruntimmer, har det länge varit ett önskningsmål att kunna öfverlämna värden af sina värdepapper och skötseln af sina affärer åt någon person eller institution, som med absolut säkerhet förenade punktlighet och noggrannhet i utförandet af det anförtrodda uppdraget ävensom prisbillighet. En sådan institution är

Stockholms Enskilda Banks Notariatafdelning (Lilla Nygatan 27, expeditionstid 10—4),

som under garanti af **Stockholms Enskilda Bank** åtager sig vård och förvaltning af enskilda personers och kassors värdepapper.

Exempel 1. Om en person hos Notariatafdelningen deponerar obligationer, inkasserar Notariatafdelningen vid förfallotiderna kuponger och tillhandahåller deponenten influtna medel. Vidare efterser Notariatafdelningen utlottningar af obligationer och underrättar deponenten i god tid, ifall en denne tillhörig obligation blifvit utlottad, samt lämnar förslag till ny placering af det ledigblifna kapitalet.

Exempel 2. Om inteckningar deponeras hos Notariatafdelningen, underrättar Notariatafdelningen gäldenären därom att räntorna å inteckningarna skola till afdelningen inbetalas, hvarefter de medel, som inflyta, till deponenten redovisas. Vidare tillser Notariatafdelningen, att inteckningarna blifva i vederbörlig tid förnyade. Om en hos afdelningen deponerad inteckning genom underlåten förnyelse skulle förfalla, ersätter **Stockholms Enskilda Bank** därigenom uppkommen skada.

Förvaringsavgift: 50 öre för år per 1,000 kronor af depositionens värde, dock ej under två kronor.

Innehållsförteckning.

Dagens nummer innehåller:

Booker Washington. Nutidens största pedagog. I. Af *M. Anholm*.

Norge och kvinnornas politiska rösträtt.

Kvinnorna och hushållningssällskapen.

Föreningen Dagnys årsmöte.

Striden om en professur.

Ett ytterst viktigt kongressbeslut.

Lagstiftning. Af *Ellen Wester*.

Ungsvenskarna och L. K. P. R. Af *Elpis*.

Fredrika-Bremer-Förbundets stipendier.

Notiser.

Föreningsmeddelanden.

Insänd litteratur.

**Prenumeration å Dagny sker å närmaste postanstalt
eller bokhandel.**